

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง "ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์" ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อองค์ประกอบ ในปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนนั้น มีวิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอน ตามลำดับต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ อาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ทั้ง 2 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตหาดใหญ่ ประกอบด้วย คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะทรัพยากรธรรมชาติและคณะเภสัชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาเขตปัตตานี ประกอบด้วย คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งปฏิบัติราชการมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปีบริบูรณ์ นับจนถึงวันที่ 1 ตุลาคม 2523

การสุ่มตัวอย่างประชากร ใช้วิธีสุ่มแบบแยกประเภท (Stratified Random Sampling) จากคณะต่าง ๆ คณะละ 50 เปอร์เซ็นต์ และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากตามรายชื่ออาจารย์ในแต่ละคณะ รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 227 คน ทั้งรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

คณะ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร
<u>วิทยาเขตภาคใหญ่</u>		
1. คณะวิทยาศาสตร์	114	57
2. คณะวิศวกรรมศาสตร์	54	27
3. คณะแพทยศาสตร์	75	38
4. คณะวิทยาการจัดการ	22	11
5. คณะทรัพยากรธรรมชาติและ	30	15
6. คณะเกษตรศาสตร์	1	1
7. คณะพยาบาลศาสตร์	27	14
<u>วิทยาเขตภาคนี้</u>		
1. คณะศึกษาศาสตร์	72	36
2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	56	28
รวม	453	227

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาต้นฉบับจากทฤษฎีของ เฮอริส เบอรัค และหนังสือ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของ สากล จริยวิทยานนท์ เรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์¹ วิทยานิพนธ์ปริญญา

¹Sagol Jariyavidyanont, "Job Satisfaction of NIDA Faculty Members," (Doctoral dissertation, Indiana University, 1978).

มหาบัณฑิตของ ปราณี อารยะศาสตร์ เรื่อง ความพึงพอใจในการทำงานของผู้บริหาร
โรงเรียนและวิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา¹ และงานวิจัยของสุภรณ์ ศรีพิศล เรื่อง
ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร²

2. นำผลการศึกษาค้นคว้าจากข้อ 1 มาสร้างเป็นข้อคำถามแล้วให้อาจารย์
ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ทั้งรายนามต่อไปนี้ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่อง

1. คร. ประกอบ คุปรัตน์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. คร. สุกัญญา โสวิโลดม คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. คร. ณัฐนิภา คุปรัตน์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. คร. ชิทธิรัตน์ วิศาลเวทย์ กองแผนงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. คร. สากล จริยวิทยานนท์ สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
6. คร. ไสว เตียมแก้ว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3. เมื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของข้อคำถามแล้ว จึงได้สร้างแบบสอบถามขึ้น
แล้วนำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว

4. หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับอาจารย์
ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบ
ความสมบูรณ์และความชัดเจนของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่งตามคำ
แนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ปราณี อารยะศาสตร์, "ความพึงพอใจในการทำงานของผู้บริหาร โรงเรียนและ
วิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519).

²สุภรณ์ ศรีพิศล, ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์มหา-
วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

5. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขข้อบกพร่องแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ อาจารย์ในคณะต่าง ๆ ตามรายชื่อที่ได้สุ่มไว้แล้ว

3. ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ ได้แก่ วุฒิ ตำแหน่งทางวิชาการ ประสบการณ์ในการทำงาน สังกัด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบในปัจจุบัน จูงใจและปัจจัยค่าจูง มี 10 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสำเร็จของงาน การยอมรับนับถือ ความก้าวหน้า ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ นโยบายและการบริหารงาน การบังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ผลประโยชน์ที่ถูกต้อง และสภาพแวดล้อมในการทำงาน แต่ละองค์ประกอบมีข้อย่อย 5 ข้อ รวม 50 ข้อ ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงองค์ประกอบในปัจจุบัน จูงใจและปัจจัยค่าจูง และเลขที่ข้อคำถาม

องค์ประกอบ	เลขข้อคำถาม				
1. ความสำเร็จของงาน	1	11	21	31	41
2. การยอมรับนับถือ	2	12	22	32	42
3. ความก้าวหน้า	3	13	23	33	43
4. ลักษณะของงาน	4	14	24	34	44
5. ความรับผิดชอบ	5	15	25	35	45
6. นโยบายและการบริหารงาน	6	16	26	36	46
7. การบังคับบัญชา	7	17	27	37	47
8. ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น	8	18	28	38	48
9. ผลประโยชน์ที่ถูกต้อง	9	19	29	39	49
10. สภาพแวดล้อมในการทำงาน	10	20	30	40	50

การออกแบบสอบถามใช้เกณฑ์การ วัดแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 อันดับซึ่งดัดแปลงมาจากแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยให้ผู้ตอบเขียนหมายเลขที่ตรงกับความคิดเห็นลงในวงเล็บหน้าข้อความนั้น ๆ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยกับคำกล่าวนั้นอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เห็นด้วยกับคำกล่าวนั้น
- 3 หมายถึง ยังไม่แน่ใจว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคำกล่าวนั้น
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับคำกล่าวนั้น
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับคำกล่าวนั้นอย่างยิ่ง

การให้คะแนน ให้ตามหมายเลขที่ผู้ตอบเขียนลงในวงเล็บหน้าข้อความนั้น ๆ แต่สำหรับข้อที่มีความหมายในทางนิเสธ (Negatives) ซึ่งได้แก่ข้อต่อไปนี้ การให้คะแนนเป็นไปในทางตรงกันข้าม

- ข้อ 2 "ผู้บังคับบัญชาไม่เคยมาขอคำปรึกษาหรือคำแนะนำจากข้าพเจ้า"
- ข้อ 11 "ผู้บังคับบัญชาไม่เคยพอใจและชมเชยผลงานของข้าพเจ้า"
- ข้อ 16 "การบริหารงานที่นี่สับสนซับซ้อนและก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติเสมอ"
- ข้อ 18 "อาจารย์บางคนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อข้าพเจ้า"
- ข้อ 25 "ข้าพเจ้าไม่มีโอกาสรับผิดชอบในงานที่ข้าพเจ้าถนัดที่สุด"
- ข้อ 27 "ผู้บังคับบัญชาของข้าพเจ้าไม่สามารถเข้ากับผู้บังคับบัญชาได้"
- ข้อ 33 "การพิจารณาความดีความชอบมีการเล่นพรรคเล่นพวก"
- ข้อ 40 "ข้าพเจ้าต้องเสียเวลาค้นหาเครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการทำงานอยู่เสมอ"
- ข้อ 44 "งานประจำของข้าพเจ้าไม่ช่วยให้ข้าพเจ้าเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์"
- ข้อ 49 "ข้าพเจ้าไม่พอใจในสวัสดิการที่ได้รับ"

ตอนที่ 3 เป็นการให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกในการปฏิบัติงานและเป็นแบบปลายเปิด (Open-End) เพื่อให้ผู้ตอบเขียนสิ่งที่ทำให้พึงพอใจและไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานมาอย่างละ 5 ข้อ ดังรายละเอียดในภาคผนวก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ในคณะต่าง ๆ โดยขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ในสำนักงานอธิการบดี และสำนักงานเลขาธิการคณะในการแจกและเก็บแบบสอบถามคืน

หลังจากแจกแบบสอบถามไปแล้วประมาณ 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่เหลือผู้วิจัยได้ไปเก็บด้วยตนเอง รวมแบบสอบถามที่ได้รับคืน 220 ฉบับ จากที่ส่งไปทั้งหมด 227 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.92 ดังรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คณะ	จำนวนแบบสอบถาม ที่ส่งไป	จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	คิดเป็น ร้อยละ
<u>วิทยาเขตภาคใหญ่</u>			
1. คณะวิทยาศาสตร์	57	55	96.49
2. คณะวิศวกรรมศาสตร์	27	27	100.00
3. คณะแพทยศาสตร์	38	33	86.85
4. คณะวิทยาการจัดการ	11	11	100.00
5. คณะทรัพยากรธรรมชาติและ	15	15	100.00
6. คณะเกษตรศาสตร์	1	1	100.00
7. คณะพยาบาลศาสตร์	14	14	100.00
<u>วิทยาเขตปัตตานี</u>			
1. คณะศึกษาศาสตร์	36	36	100.00
2. คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์	28	28	100.00
รวม	227	220	96.92

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง
2. ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์กลุ่มที่พึงพอใจและไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในแต่ละองค์ประกอบของปัจจัยพอใจและปัจจัยค่าจูน แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างโดยหาค่าที่ (t-test) แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง แผนภูมิ และความเรียง
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อองค์ประกอบในปัจจัยพอใจและปัจจัยค่าจูนระหว่างกลุ่มต่าง ๆ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างโดยหาค่าที่ (t-test) แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง แผนภูมิ และความเรียง
4. หาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างองค์ประกอบในปัจจัยพอใจและปัจจัยค่าจูน โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง
5. หาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มปัจจัยพอใจและกลุ่มปัจจัยค่าจูน โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) แล้วนำเสนอเป็นความเรียง